

Vergaderjaar 2004–2005 A

29 965

Parlementair Contactplan 2005

Nr. 1

SLOTVERKLARING TRIPARTITE CONTACTPLANBIJEENKOMST

Vastgesteld 13 januari 2005

Contactplanbijeekomst 10 tot en met 13 januari 2005 te Oranjestad, Aruba

Inleiding

De parlementaire delegaties van de Nederlandse Antillen, Aruba en Nederland waren in het kader van het Tripartite Contactplan van 10 tot en met 13 januari 2005 in Oranjestad bijeen. De samenstelling van de delegaties was als volgt:

Leden Nederlandse delegatie

Leden Eerste Kamer

Prof. dr. ir. E. (Egbert) Schuurman (CU), Ondervoorzitter van de delegatie
Mevr. J. (Hannie) van Leeuwen (CDA)
Mevr. mr. I. Y. (Ing Yoe) Tan (PvdA)
J. J. (Jan) van Heukelum (VVD)

Griffier

mevr. mr. E.C. (Eliane) Janssen

Leden Tweede Kamer

J. (Jan) Rijpstra (VVD), Voorzitter van de delegatie
J. A. W. J. (John) Leerdam (PvdA)
ir. J. R. V. A. (Jeroen) Dijsselbloem (PvdA)
mr. W. M. M. (Wim) van Fessem (CDA)
Mevr. drs W. R. C. (Mirjam) Sterk (CDA)
mr. (Ruud) Luchtenveld (VVD)
Mevr. I. (Ineke) van Gent (GroenLinks)
mr. B. O. (Boris) Dittrich (D66)

Griffier

Mevr. mr. H. J. M. M. (Hélène) de Gier

Leden delegatie Nederlandse Antillen

D. A. S. (Dudley) Lucia (PNP), Voorzitter van de delegatie, Voorzitter der Staten

P. J. (Pedro) Atacho Voorzitter Commissie (PAR)

mr. F. (Faroe) Metry (PNP)

J. E. (Jopie) Abraham (DP-Bonaire)

R. T. (Ramonsito) Booi (UPB)

drs. M. J. (Marco) de Castro (PLKP) Plv. Commissievoorzitter

M. F. A. (Marcel) Gumbs (DP-Sint Maarten)

J. R. (Ray) Hassell (WIPM)

W. V. (William) Marlin (NA)

J. C. A. (Julian) Woodley (DP-Sint Eustatius)

Griffiers

mr. F. M. (Frank) Hanze

C. F. (Clive) Bakmeijer

Leden delegatie Aruba

M. F. (Marlon) Werleman (MEP) Voorzitter Staten, delegatieleider

ir. E. M. (Edwin) Jacobs (MEP) Voorzitter Commissie

S. R. (Sa) Bisslik (MEP)

ir. R. M. (Robert) Maduro (MEP)

Mevr. mr.ing. Z. C. (Zulay) van Poppel-Marquez (MEP)

mr. M. G. (Mike) Eman (AVP)

E. B. (Edwin) Abath (AVP)

Mevr. C. V. (Carmelita) Haynes (AVP)

B. J. M. (Benny) Nisbet (PPA)

G. F. (Glenbert) Croes (OLA)

Griffiers

mr.lic. J. D. (Jossy) Semeleer

Mevr. drs. J. I. (Jacky) Williams

Inleiding

De delegaties kijken terug op een bijeenkomst waarin de besprekingen openhartig hebben plaatsgevonden.

De agenda van de bijeenkomst was als volgt.

1. Toespraak Th. C. de Graaf, minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties
  2. Bespreking Rapport-Van Beuge en Rapport-Jesurun.
  3. Inburgering
  4. Armoedebestrijding in sociaal-economische context
  5. Criminaliteit en drugsbestrijding
-
1. Werkbezoek aan twee scholen in het kader van de Basiscyclus
Groep 1 Julianaschool te Oranjestad (openbaar)
Groep 2 Filomena College te San Nicolas (katholiek)
  2. Werkbezoek Fondo Desaroyo Aruba (EPI en Centro Medico)

In het kader van de bijeenkomst werden de drie delegaties op vrijdag ontvangen door de Gouverneur van Aruba, de heer Z. E. F. J. Refunjol en brachten zij een beleefdheidsbezoek aan de regering. Hierbij waren de Minister-President en enkele ministers aanwezig.

De Nederlandse en de Arubaanse delegaties bezochten op zaterdag de Parke Nacional Arikok waar zij door het bestuur van het park werden ontvangen en rondgeleid.

Op maandag werd een werkbezoek gebracht aan twee scholen van de basiscyclus te weten: Julianaschool te Oranjestad (openbaar) en het Filomena College te San Nicolas (katholiek).

Na de plenaire opening werd die dag een werkbezoek gebracht aan de EPI, sector Horeca te Oranjestad en vervolgens werd het Centro Medico in San Nicolas bezocht. Deze projecten zijn door de Fondo Desaroyo Aruba gefinancierd.

Op dinsdag vond zoals gebruikelijk in het kader van het Contactplan een bipartite overleg plaats tussen de delegaties van Aruba en de Nederlandse Antillen en op woensdag een bipartite overleg tussen de Arubaanse en Nederlandse delegaties.

In een afzonderlijk presidiumoverleg is verder van gedachten gewisseld over de planning van en onderwerpen voor de volgende Contactplan-bijeenkomst.

Tijdens de openingsceremonie op maandagochtend werd achtereenvolgens het woord gevoerd door de delegatievoorzitter van Aruba, de heer M. F. Werleman, de delegatievoorzitter van de Nederlandse Antillen, de heer D. A. S. Lucia en de delegatievoorzitter van Nederland, de heer J. Rijpstra.

De toespraken zullen als bijlage aan de Slotverklaring worden toegevoegd.

1. Toespraak Th. C. de Graaf, minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties

Inleiding

De minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties (BVK) dankt voor de uitnodiging om de bijeenkomst in het kader van het Contactplan bij te wonen en beklemtoont het belang van deze bijeenkomst als gelegenheid voor de parlementariërs van het Koninkrijk om elkaar te ontmoeten en te spreken.

Het jaar 2005 is een sleuteljaar om de besprekingen over de nieuwe verhoudingen tussen de eilanden van de Nederlandse Antillen te voeren mede aan de hand van het rapport van de werkgroep-Jesurun. Ook het kabinetstandpunt op het rapport van de commissie-Van Beuge over de toekomstige relatie tussen Aruba en de Nederlandse Antillen en de Europese Unie, LGO of UPG-status, zal spoedig worden uitgebracht.

Omdat, zo zegt de minister, de Nederlandse Antillen zelf een standpunt moeten bepalen ten aanzien van de bestuurlijke en financiële verhoudingen, heeft het Nederlandse kabinet geen uitgewerkt standpunt aangeboden maar een aantal inhoudelijke uitgangspunten geformuleerd in zijn brief van 17 december 2004 aan de Tweede Kamer. Tijdens een topperleg op 24 januari a.s. zullen de eilanden een standpunt innemen over de hoofdlijnen van het rapport-Jesurun. Afschaffing van het land de Nederlandse Antillen is voor de Nederlandse regering bespreekbaar mits het land en de eilanden dat onderschrijven en de intereilandelijke samenwerking voldoende verankerd is.

De betekenis van het Koninkrijk moet volgens de werkgroep-Jesurun worden vergroot door versterking van het toezicht op de openbare financiën en de rechtshandhaving. De autonomie van de drie landen is geregeld in het Statuut; eigen aangelegenheden worden begrensd door Koninkrijksaangelegenheden in het Statuut. De voorstellen van de werkgroep zoals rechtspraak bij rijkswet, aanwijzingsbevoegdheden ter bestrijding van georganiseerde criminaliteit en terrorisme, normen voor de rechtshandhaving en financieel toezicht van het Koninkrijk zijn geen

uitbreiding van Koninkrijkstaken maar zijn een invulling van de waarborgfunctie van het Koninkrijk, zoals neergelegd in artikel 43 van het Statuut. Bovendien hebben zich sinds de opstelling van het Statuut ontwikkelingen voorgedaan zoals de internationalisering van de criminaliteit en het terrorisme, die een krachtige rol van het Koninkrijk noodzakelijk maken. Een voorbeeld van de samenwerking tussen de drie landen is de gemeenschappelijke verklaring van minister-president Ys en hemzelf voor verbetering van de veiligheidssituatie in de Nederlandse Antillen.

Hoe kan de parlementaire democratie in het Koninkrijk vorm worden gegeven? Dat is meer dan de bijeenkomst in het kader van het Contactplan. Over de oplossing van het democratisch deficit moet nog verder worden nagedacht.

De minister realiseert zich dat er onderwerpen spelen die zeer gevoelig liggen. Met betrekking tot de discussie rondom het homo-huwelijk en art. 40 van het Statuut onderstreept hij dat de Nederlandse regering op het standpunt blijft staan dat in Nederland verleden huwelijksakten in Aruba en in de Nederlandse Antillen in het register van de burgerlijke stand moeten worden ingeschreven.

Het onderwerp inburgering is de eerste verantwoordelijkheid van de minister voor Vreemdelingen en Integratiebeleid (VenI). Met de Wet inburgering nieuwkomers (WIN) is destijds gezocht naar een passend en beheersbaar systeem om mensen kansen en vaardigheden te geven zodat zij worden verplicht niet kansarm te zijn. Welke vorm is dan de beste? Wij zijn in Nederland nog steeds bezig met een zoektocht. Inburgering moet gelden voor iedereen die in Nederland woont of naar Nederland komt. Inburgering mag geen ongerechtvaardigd onderscheid inhouden. Het is belangrijk om goede instrumenten voor de verwerving van vaardigheden te hebben, die dan ook moeten gelden voor mensen die een achtergrond hebben in Aruba of de Nederlandse Antillen.

Wat betreft de discussie ten aanzien van de toelatingsregeling dient de discussie te gaan over het stimuleren dat kansarme mensen meer kansen krijgen in hun eigen regio. Er moeten geen algemene maatregelen worden getroffen maar maatregelen voor specifieke groepen. Aan hen moet meer perspectief worden geboden.

Tot slot zegt de minister uitdrukkelijk dat het Koninkrijk de drie landen samen is. Waarborging van deugdelijk bestuur, van de mensenrechten en de rechtszekerheid is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid in het belang van de burgers van het Koninkrijk. Het belang van de burger dient voorop te staan. Ook u als medewetgever bent daarvoor verantwoordelijk.

Vragen en antwoorden

De heer Metry brengt oude samenwerkingsvormen tussen de drie landen van het Koninkrijk in herinnering en verzoekt namens de Nederlands-Antilliaanse delegatie dat de drie landen van het Koninkrijk samenwerken om de werkloosheid te bestrijden en de economische ontwikkeling te bevorderen.

De minister stelt dat de oude samenwerkingsvormen achterhaald zijn maar dat hiervoor andere in de plaats zijn gekomen. De samenwerking is nu vooral gericht op duurzame economische ontwikkeling en op armoedebestrijding. Het stimuleren van bedrijven om zich te vestigen op de Nederlandse Antillen en op Aruba is ook een kwestie van goede voorwaarden en andere elementen van een goed vestigingsklimaat.

Op de vraag van de heer Booi, namens de Nederlands-Antilliaanse delegatie, over de uitvoering van het rapport-Jesurun antwoordt de minister dat hij geen standpunt aan de betrokken partijen wil dicteren. Het

overleg op 24 januari a.s. heeft als doel om de eilandgebieden een standpunt te laten innemen over de hoofdlijnen van het rapport van de werkgroep-Jesurun. Op dat moment zal hij zijn eigen standpunt bekend maken. Uitvoering van het rapport-Jesurun betekent dat er nieuwe staatkundige verhoudingen ontstaan: Curaçao en Sint Maarten zullen een andere positie innemen dan de andere drie eilanden. Dat betekent dat aan randvoorwaarden zal moeten worden voldaan zoals de versterking van het Koninkrijk. Dat betekent ook dat een overgangsregeling noodzakelijk is. De kernvraag is echter of betrokkenen het hervormingsproces willen ingaan.

De heer De Castro merkt op dat het rapport-Jesurun voorstelt om de landslaag van de Nederlandse Antillen af te schaffen. Maar als daarvoor in de plaats nu verplicht een intereilandelijke samenwerkingregeling in het leven wordt geroepen, ontstaat er een nieuwe bestuurslaag voor de eilanden, terwijl zij zich voor hun problemen rechtstreeks tot Nederland willen wenden. Hij zegt verder van mening te zijn dat een economisch hoofdstuk aan het rapport-Jesurun moet worden toegevoegd met economische regelingen voor het Koninkrijk, een «meestbegunstigingsregeling».

De minister zet uiteen dat de eilanden en hij moeten nadenken over een intereilandelijke samenwerking. Zij moeten de vraag beantwoorden of er naast het Koninkrijk in de regio structuren moeten bestaan om hun belangen te behartigen. Financieel toezicht en rechtshandhaving moeten gezamenlijk georganiseerd worden om de waarborgtaak van het Koninkrijk voor een goed bestuur en voor de rechtszekerheid te kunnen verwezenlijken. Er moeten nog vele vragen worden beantwoord zoals de vraag of de Procureur-Generaal en zijn parket onder verantwoordelijkheid van de Koninkrijksregering moet worden gebracht naast het bestaan van een Gemeenschappelijk Hof van Justitie. Daarover zal worden overlegd maar vast staat dat het niet de bedoeling is om een nieuwe grote bestuurslaag te creëren.

Wat de tweede vraag betreft merkt de minister op dat over het economisch perspectief in de komende jaren nog moet worden gediscussieerd. De vraag of er een gemeenschappelijke markt komt moet nog beantwoord worden.

De heer Atacho deelt mee dat hij met instemming heeft kennisgenomen van het standpunt van de minister over inburgering en dat daarbij geen ongerechtvaardigd onderscheid mag worden gemaakt naar herkomst van mensen. Hij stemt ermee in dat degenen die het nodig hebben, een betere taalkennis en kennis van de maatschappij verwerven.

Wat de resultaatverplichting betreft merkt hij op dat de voorwaarden en sancties gericht moeten zijn op verwijtbaar handelen. Als iemand niet slaagt voor het examen omdat hij het niet kan halen en er is geen sprake van verwijtbaar gedrag, dan mag geen sanctie worden opgelegd als een administratieve boete of een korting op de sociale voorzieningen.

De minister antwoordt dat hij de opvattingen van de Nederlands-Antilliaanse delegatie over de inburgeringseisen zal overbrengen aan de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie. Er is uiteraard ook een verband met de Landswet betreffende de sociale hervormingsplicht van de Nederlandse Antillen. De heer Atacho deelt mee dat deze wet in de loop van dit jaar door de Staten zal worden behandeld.

Wat de toelatingsregeling betreft merkt hij verder op zijn vraagtekens te hebben op de juridische haalbaarheid en disproportionaliteit ervan.

2.a. Rapport-Van Beuge

Discussie

Volgens de Nederlandse delegatie is het niet duidelijk op grond waarvan het rapport-Van Beuge stelt dat LGO de beste keuze is. Zij acht het van

belang over de voor- en nadelen van UPG, UPG-sui generis, LGO, LGO-plus nadere informatie te krijgen, met name of de verzwaring van de bureaucratische lasten van de verschillende opties opweegt tegen de financieel-economische voordelen.¹ Ook zou duidelijk moeten worden of de verschillende eilanden van de Europese fondsen gebruik kunnen maken. De eilanden van het Koninkrijk zullen een heldere keuze moeten maken voor de toekomstige verhoudingen met de EU in samenhang met de vernieuwingen van de onderlinge verhoudingen in het Koninkrijk. Zij ondersteunt het standpunt van de minister voor BVK dat voortgang van het proces noodzakelijk is en bepleit dat Nederland het proces faciliteert door het verschaffen van verdere informatie.

De Nederlandse delegatie memoreert de succesvolle onderhandelingen die hebben geleid tot de LGO tot 2011 en de Nederlandse inzet daarbij. Zij wijst erop dat ook over de toekomstperspectieven van de LGO tegenstrijdige berichten in omloop zijn: ook hierover is meer eenduidige informatie nodig. Voorts wijst zij op het verband tussen de rapporten Van Beuge en Jesurun en op de uitspraak van de Arubaanse Minister-President dat de keuze voor de status van de eilanden nu wordt gemaakt in een totaal andere mondiale context dan 50 jaar geleden. Zo heeft de problematiek rondom terrorismebestrijding vergaande consequenties voor de afweging tussen autonomie en samenwerking.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie zegt dat de Nederlandse Antillen zich in een gevorderde politieke ontwikkeling bevinden, die naar het zich laat aanzien zal resulteren in het einde van de Nederlandse Antillen als staatkundig verband. Nu de eilandgebieden bezig zijn te beslissen over hun toekomstige status ligt het niet voor de hand dat de landsoverheid de eilandgebieden kan binden in een beslissing over de toekomstige relatie met de EU.

Inmiddels zijn veel rapporten verschenen; met het verschijnen van het rapport-Van Beuge acht de delegatie de fact-findingsfase afgesloten. Indien gekozen wordt voor een UPG-status zullen formele toetredingsonderhandelingen met de Europese Commissie moeten worden gevoerd. Die zal, gezien de complexiteit van het proces zeker niet instemmen met een pre-toetredingsonderhandelingsfase. Een eventuele integrale impactstudie over de concrete, kwalitatieve en kwantitatieve, wettelijke, financieel-economische en andere gevolgen van toetreding door de Nederlandse Antillen c.q. haar onderdelen als UPG zou moeten worden uitgevoerd door een onafhankelijke en deskundige internationale instelling met inschakeling van relevante Nederlands-Antilliaanse instellingen. In deze studie zal ook rekening worden gehouden met de bijzondere positie van Sint Maarten wat betreft haar begrenzing met de Franse kant. De gevolgen zouden zoveel mogelijk per eilandgebied beschreven dienen te worden. De delegatie acht het wenselijk het rapport-Van Beuge formeel aan te bieden aan de eilandsbesturen. Parallel aan de impactstudie moet ook gewerkt worden aan de betere benutting van het LGO-regime conform de aanbevelingen van het rapport-Van Beuge. Ook stelt de delegatie voor de Ministeriële Commissie Evaluatie Koninkrijksrelatie met de EU te heractiveren, alsmede het instellen van een multi-disciplinaire werkgroep belast met de coördinatie van de werkzaamheden van deze commissie.

---

¹ De AVP-fractie is het oneens met het rapport-Van Beuge dat het acquis integratie richting Europa te zwaar voor Aruba zou maken.

² De AVP-fractie is van mening dat niet de landsregering een besluit dient te nemen over de toekomstige relatie met de EU maar dat de Arubaanse bevolking zich daarover zou moeten uitspreken in een referendum.

³ De AVP-fractie heeft niet met deze motie ingestemd.

De Arubaanse delegatie stelt dat het besluitvormingsproces waarbij Aruba haar keuze zal maken met betrekking tot de EU, een interne aangelegenheid is en niet door de delegaties in een Contactplanbijeenkomsal zal worden besproken.² Voorts stelt de delegatie dat de Staten van Aruba een motie hebben aangenomen waarbij de Staten met volstreckte meerderheid zich hebben uitgesproken voor het handhaven van de huidige LGO-status.³ De discussie over de LGO en de UPG gaat niet zozeer over de status op zich maar over het al dan niet integreren in Europa. De

Commissie Van Beuge is gevraagd of bij de evaluatie is nagegaan in hoeverre de relatie met de EU heeft bijgedragen aan de economische groei en welke perspectieven de ontwikkelingen hier in de regio bieden voor toekomstige economische ontwikkeling. Die economische ontwikkeling zal vertaald moeten worden naar een sociaal beleid op allerlei gebieden van de samenleving. Tot op heden echter is een dergelijk onderzoek niet uitgevoerd en de Centrale Bank van Aruba is voornemens de Wereldbank te verzoeken dit onderzoek te laten verrichten. De resultaten van dit onderzoek zullen meer inzicht moeten bieden in de mogelijke gevolgen voor Aruba, los gezien van de UPG of LGO-status. De gevolgen van het wegvallen van de LGO zouden met een economische simulatie kunnen worden bepaald. De LGO heeft naar haar mening een minimaal effect op de totaliteit van de economie van Aruba.

Dat geldt ook voor de UPG-status. Het is voorts bekend dat Nederland het Europese beleid met betrekking tot de structuurfondsen voor de regio's wil proberen te veranderen. Vooralsnog is het niet duidelijk wat de uitkomst zal zijn van de discussie inzake de UPG, structuurfondsen en ondersteuning.

Dat verschillende rapporten stellen dat de waarborgtaken van het Koninkrijk versterkt dienen te worden. Er wordt institutionele versterking bepleit, de landen moeten in staat worden gesteld meer inhoud te geven aan hun autonomie en Den Haag moet niet wordt vervangen door Brussel.

De delegatie is voorts de mening toegedaan dat de keuze tussen LGO dan wel UPG-status niet correct is aangezien LGO een economische regeling is terwijl het bij de UPG-status om een keuze voor integratie in Europa gaat die de autonomie zal aantasten. De keuze moet meer gericht zijn op UPG of Aparte Status aangezien de UPG zonder meer een beperking betekent van de autonomie die Aruba heeft op grond van de Status Aparte binnen het Koninkrijk.¹ De Staten van Aruba kunnen beslissingen ter zake nemen maar de Arubaanse delegatie is de mening toegedaan dat bij een dergelijke keuze de Arubaanse bevolking zich in een referendum moet kunnen uitspreken. Zij deelt overigens niet de mening dat het behouden van de Status Aparte zou betekenen dat het Koninkrijk zou desintegreren, maar aangezien dit door anderen gesteld wordt, dient de vraag aan de bevolking te worden voorgelegd. Overigens is de delegatie de mening toegedaan dat het verliezen van de autonomie niet het gevolg hoeft te zijn van een statuutwijziging maar ook als gevolg van het accepteren van een regeling van een hogere orde als gevolg van een eventuele integratie in Europa (UPG). De delegatie stelt voorts dat op de Antillen de resultaten van de referenda op de verschillende eilanden worden afgewacht terwijl men in het geval van Aruba genoeg wil nemen met een beslissing van de regering van Aruba.

2.b. Rapport-Jesurun

Discussie

De Nederlands-Antilliaanse delegatie memoreert dat op 24 en 25 januari a.s. in het topeverleg van de centrale regering met de vertegenwoordigers van de verschillende eilanden, waarbij de Staten als toehoorder aanwezig zullen zijn, het rapport-Jesurun zal worden besproken. Vervolgens zal in de tweede helft van het jaar een afsluitende rondetafelconferentie worden gehouden.

De Nederlandse delegatie legt uit dat de politieke partijen in Nederland positief staan tegenover de aanbevelingen in het rapport-Jesurun en al snel tijdens de begrotingsbehandeling met de minister van BVK over het rapport hebben gesproken. Zij hebben de regering daarbij gevraagd nog voor het einde van het jaar 2004 een regeringsstandpunt te bepalen, ervan

---

¹ De AVP-fractie, gesterkt door het advies van de Raad van State, is van mening dat een keuze voor de UPG-status niet betekent dat de Status Aparte moet worden gewijzigd in een andere staatkundige vorm.

uitgaande dat ook het standpunt van de andere landen van het Koninkrijk en van de eilanden op niet al te lange termijn duidelijk zal zijn. Een groot aantal zaken dat in het rapport wordt genoemd, is belangrijk voor de toekomst, ook voor de relatie met Nederland. Ook de toekomstige rol van het Contactplan kan in dat proces belangrijk zijn ten einde het democratisch tekort te verminderen. In dat licht zou de werkwijze van het Contactplan moeten worden herzien door een efficiëntere werkwijze met concrete aanbevelingen aan de regeringen. Ook in het verlengde van het rapport-Jesurun lijkt het wenselijk aan het Contactplan een andere vorm te geven.

De Arubaanse delegatie heeft er bezwaar tegen dat in het rapport-Jesurun aanbevelingen worden gedaan ten aanzien van de bevoegdheden van de landen binnen het Koninkrijk terwijl Aruba, bij de totstandkoming van het rapport niet betrokken is geweest. De delegatie erkent het zelfbeschikingsrecht van de eilanden van de Nederlandse Antillen en is bereid zijn medewerking te verlenen teneinde tegemoet te komen aan de wensen van de eilanden van de Nederlandse Antillen onder voorbehoud dat de wijzigingen de huidige positie van Aruba niet zullen aantasten.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie merkt op dat de beslissing tot wijziging van de structuur van de Nederlandse Antillen in handen ligt van de bevolking van de verschillende eilanden van de Nederlandse Antillen. In dit proces zijn de Staten tot nog toe toevoorder. Op 24 en 25 januari 2005 vindt een topoverleg tussen de eilanden plaats, dat zal leiden tot een beslissing op hoofdlijnen. Vervolgens zal het referendatraject in de maand april worden afgerond op Curaçao en St. Eustatius. Pas dan kunnen de Staten hun positie bepalen en kunnen afspraken worden gemaakt voor het vervolgtraject.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie is bereid over de toekomst van het Contactplan na te denken. Een aantal jaren geleden is een rapport «Democratisch deficit» verschenen dat tot nog toe is blijven liggen. De delegatie is van plan dit onderwerp ook aan de orde te stellen tijdens het komende bezoek van de Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse delegaties aan de fractievoorzitters van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

De drie delegaties besluiten het rapport «Democratisch Deficit» en de toekomstige werkwijze van het Contactplan, te plaatsen op de agenda van de komende tripartite bijeenkomst in het kader van het Contactplan en het rapport te doen vergezellen van een commentaar van elk van de drie delegaties. De Nederlandse delegatie stelt voor dat de regering bij de opstelling van wetgeving en nota's in een afzonderlijke paragraaf de gevolgen voor de Nederlandse Antillen en Aruba opneemt, indien daartoe een duidelijke aanleiding bestaat.

3. Inburgering

Namens de Nederlandse delegatie merkt mevr. Sterk op dat de toelatingsregeling veel stof heeft doen opwaaien. Zij is blij dat zij daarop nu een toelichting kan geven. De motie-Sterk c.s. omtrent de toelatingsregeling is door een meerderheid door de Tweede Kamer aangenomen met uitzondering van de fracties van de PvdA en GroenLinks. De intentie van de motie is te voorkomen dat de groep kansarme Antilliaanse risicojongeren door hun komst naar Nederland kansloos wordt. Nederland moet samen met de Nederlandse Antillen alles doen om deze groep jongeren meer kansen te bieden in de eigen regio en hun zo van kansarm tot kansrijk te maken. De motie heeft niet de intentie te discrimineren, noch om van een bepaald groep Nederlanders tweederangs burgers te maken.

Daarnaast is er de motie-Sterk die wil voorkomen dat autochtone Nederlanders vallen onder de inburgeringsplicht. Deze motie is met

uitzondering van de steun van de VVD-fractie door de Tweede Kamer aangenomen. De Tweede Kamer heeft op dit moment nog een debat met de minister voor VenI op hoofdlijnen. De nieuwe wet is nog niet ingediend. In september 2004 hebben leden van de commissies Justitie en NAAZ van de Tweede Kamer met de afzonderlijke delegaties van de Nederlandse Antillen en Aruba gesproken. Toen is gezegd dat ieder zijn kanalen kan gebruiken om zijn visie kenbaar te maken. Inzet van de wet is mensen vaardigheden mee te geven om hen niet kansarm te laten zijn. Met verwondering heeft de Antilliaanse delegatie enkele weken geleden uit de media vernomen dat twee moties inzake inburgering en toelating door de Tweede Kamer zijn aangenomen. Tijdens het onderhoud van het Presidium van de Tripartite Contactplanbijeenkomst in Den Haag op 20 september 2004 zijn partijen overeengekomen dat over het onderwerp herziening van het inburgeringstelsel en aanverwante zaken het goed zou zijn indien met alle delen van het Koninkrijk gesproken kan worden. Geaccordeerd is dat het onderwerp in de besprekingen van dit Contactplan geagendeerd wordt. De handelwijze om deze twee moties aan te nemen ondanks de gedane afspraken, vindt de Antilliaanse delegatie betreurenswaardig. Het Contactplan is bij uitstek bedoeld om gemeenschappelijke problemen aan te kaarten en daarvoor mogelijke oplossingsrichtingen aan onze overheden te presenteren in gezamenlijkheid. Trouwens, het is de eerste keer dat wij dit thema aan de orde stellen binnen het Contactplan. Waarom werd deze problematiek van Nederlandse zijde met eerder naar voren gebracht? Waarom heeft dit koninkrijksforum niet de kans gehad om hierover te debatteren?

De Nederlands Antilliaanse delegatie is van mening dat de beleidsintentie om:

- Een verplichte inburgeringscursus voor Nederlanders, met daaraan gekoppeld een examen, te introduceren, welke tevens een resultaatverplichting inhoudt en waaraan administratieve sancties zijn verbonden alsmede;
- Het onderscheid te maken tussen Nederlanders onderling en ten opzichte van vreemdelingen geboren in de Europese Unie en Europese Economische Ruimte; in strijd is met internationale gelijkheidsnormen, zoals gesteld in artikel 26 van het BUPO-verdrag. Dit beleidsvoornemen staat ook op gespannen voet met het vertrouwensbeginsel dat een Nederlander er op moet kunnen rekenen dat hij/zij als Nederlander wordt behandeld. Dit voornemen brengt tweederangs burgers en segregatie binnen het Koninkrijk met zich mee en ondermijnt een volwaardig burgerschap. Deze beleidsintentie is discriminerend ten aanzien van de afkomst van Nederlanders binnen één en hetzelfde Koninkrijk en is derhalve in strijd met artikel I van het Internationaal Verdrag ter uitbanning van alle vormen van discriminatie. De Nederlands-Antilliaanse delegatie verwijst in dit verband naar het advies van het Landelijk Bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie en het advies van de Adviescommissie Vreemdelingenzaken. De motie inzake vrijstelling van een bepaald groep Nederlanders, die hun 8-jarige leerplichtperiode niet in Nederland hebben meegemaakt, versterkt de discriminatoire behandeling jegens de Nederlandse staatsburger door een verschil te maken tussen «autochtone» en «allochtone» Nederlander. Kent ons Statuut, onze Grondwet of Staatsregeling zulk een onderverdeling? De herziening van het inburgeringstelsel waaraan een resultaatverplichting met administratieve sanctie wordt gekoppeld is discriminatoir en in strijd met het gelijkheidsbeginsel.

Ten aanzien van de motie inzake de totstandkoming van een toelatingsregeling voor Antilliaanse jongeren, merkt de delegatie het volgende op. De vaststelling van wettelijke regelingen dient gebaseerd te zijn op algemene rechtsbeginselen. Het proportionaliteitsvereiste is één van die

beginselen. Is de invoering van een toelatingsregeling voor Antilliaanse jongeren te rechtvaardigen ten opzichte van de overgrote meerderheid van Antilliaanse jongeren die het in Nederland goed doen? Vraagt de problematiek van een kleine groep Antilliaanse risicojongeren niet om een fundamentele aanpak? Een goede informatievoorziening en -uitwisseling tussen de Nederlandse gemeenten en -instanties onderling en met landelijke instanties is voor de aanpak van overlast en criminaliteit van die kleine groep van groot belang. Educatie, herscholing, werkgelegenheid, stimuleringsprojecten, begeleiding via mentoren, opvoedings- en gezinsondersteuningprogramma's en internaatsvoorzieningen zijn activiteiten die juist oplossingsgericht werken en structureel van aard zijn. Op de Nederlandse Antillen zal de sociale vormingsplicht in de loop van het jaar worden ingevoerd. Het zijn dergelijke activiteiten die onze aandacht als volksvertegenwoordigers moeten vragen.

De invoering van een toelatingsregeling voor Antilliaanse jongeren is disproportioneel en onderkent de oorzaak van de problematiek niet. De Antilliaanse delegatie zet vraagtekens bij de juridische haalbaarheid van dat voornemen en voorziet problemen in de organisatorische en controle-sfeer.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie deelt mede dat zij tijdens dit Contactplan niet inhoudelijk zal ingaan op het onderwerp en dat zij heeft besloten een brief te schrijven naar de Tweede Kamer der Staten-Generaal met het verzoek om een onderhoud te mogen hebben met de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal en met de fractievoorzitters uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Eveneens zal zij een gesprek aanvragen met de Voorzitter van de Eerste kamer, de Raad van State, de commissie NAAZ uit de Eerste Kamer der Staten-Generaal en het Landelijk Bureau ter bestrijding van Rassendiscriminatie.

De Arubaanse delegatie stelt dat ondanks gemaakte afspraken houdende uitdieping van het onderwerp tijdens dit Contactplanbijeenkoms, een motie omtrent de inburgering door de Tweede Kamer werd aangenomen. De delegatie meent dat de Staten van Aruba tijdens de bijeenkomst met de vaste commissies NAAZ en Justitie haar bezwaren heeft neergelegd ten aanzien van de Contourennota.

De Arubaanse Staten hebben op 18 oktober 2004 een motie aangenomen met o.a. de volgende dicta:

- de Arubaanse Staten onderstrepen dat zij niet tegen een inburgeringsproces zijn, maar dat dit plaats dient te vinden binnen het kader van het Statuut en met inachtneming van de bepalingen van het Statuut (en andere internationale regelingen) die de basis leggen, dat er geen discriminatie beleid gevoerd zal worden tegen Nederlandse burgers;
- dat de Arubaanse Staten de mening zijn toegedaan, dat er juist binnen het kader van het vieren van het Statuut (50 jaar) beslissingen zouden kunnen worden genomen die de handen binnen Koninkrijksverband positief versterken onder andere op het terrein van de kennis van het Nederlands en de Nederlandse gemeenschap onder andere door meer respect voor medeburgers van het Koninkrijk. Immers het Koninkrijk (Nederland in overleg met Aruba/Nederlandse Antillen) bezitten immers instrumenten om het onderwijsniveau op korte en middenlange termijn positief te kunnen beïnvloeden) (dit op grond van onderlinge afspraken) met inachtneming en respect van de autonome bevoegdheden wederzijds;
- de Arubaanse Regering te verzoeken een kritische analyse te maken van haar eigen beleid/wetgeving aangaande Nederlanders (in ruime zin) die hier op Aruba verblijven/wonen te maken om eventuele discriminatie te voorkomen/recht te trekken en de Staten hiervan een nota met conclusies te doen toekomen.

Met betrekking tot dit laatste stelt de delegatie dat de Arubaanse de

minister van Justitie reeds hiertoe is overgegaan en het toelatingsbeleid heeft gewijzigd voor de burgers van de Nederlandse Antillen en Nederland. Voorts heeft de delegatie kennis genomen van het advies van de Adviescommissie Vreemdelingenzaken waarin de punten die de Arubaanse delegatie indertijd naar voren zijn gebracht terug te vinden zijn.

De delegatie is de mening toegedaan dat reeds bij de indiening van de WIN fouten zijn gemaakt en verwijst naar de Raad van State: «Raad is van mening dat wanneer op deze wijze onderscheid wordt gemaakt tussen Nederlanders onderling, de memorie van toelichting hierop ten principale zou moeten ingaan. ... Desondanks ging de Minister hier in zijn respons in het nader rapport inzake het voorstel van de Wet Inburgering Nieuwkomers niet daadwerkelijk op in.»

Naar de mening van de delegatie zou voorts de term inburgering niet gebruikt dient te worden als zijnde Nederlandse burger. Dit klemt des te meer indien het om leerplichtige jongeren gaat die in principe nog onderwijs moeten volgen. Het feit dat geconstateerd wordt dat de jongeren die Naar Nederland gaan het Nederlands niet voldoende beheersen is geen correcte stelling er zou een cijfermatige onderbouwing hiervan moeten zijn zodat men weet over welke percentages men het heeft. Aan de hand hiervan zou de wijze waarop dit probleem wordt aangepakt gerichter kunnen zijn. Er zou een beleid moeten komen voor die jongeren die niet meer leerplichtig zijn en die ook de nodige hulp moeten krijgen. Naar aanleiding van de discussies hieromtrent stelt de delegatie voor om nota's die betrekking hebben Arubanen en Antillianen in Nederland in samenspraak met Arubaanse en Antilliaanse instellingen op te stellen. Er zijn verschillende instellingen die de Nederlandse overheid hiermee zouden kunnen helpen, zoals de Antilliaanse Jongerenforum of de OCaN.

De Arubaanse delegatie heeft geen bevredigende antwoord gekregen van de Nederlandse delegatie op de vraag welke criteria worden gebruikt om te stellen dat de burgers van de EU niet hoeven in te burgeren en terwijl dit voor de Arubaan c.q. Antilliaan wel moet.

De Arubaanse delegatie brengt naar voren dat zij de gezamenlijke verklaring ondersteunt en dat zij conform dictum no. 7 de motie van de Staten van 18 oktober 2004 deelnemen aan de gesprekken.

De heer Schuurman neemt namens de Eerste Kamerleden van de delegatie afstand van de inhoud van de motie-Sterk over het toelatingsbeleid die in de Tweede Kamer is aangenomen. Hij memoreert vervolgens zijn eerste reactie op de motie die volgens hem het voornemen doorkruist om tijdens de Contactplanbijeenkomst over inburgering en toelatingsbeleid te spreken. Ook over de juridische consequenties van de motie heeft hij aarzelingen. Hij vindt het spijtig dat de Nederlands-Antilliaanse delegatie niet inhoudelijk wil ingaan op het onderwerp. Hij is van mening dat thans de gelegenheid te baat moet worden genomen om erover te praten en niet alleen over procedures, want het gaat over mensen. Hij zou bijvoorbeeld graag spreken over de sociale vormingsplicht, een inspanningsverplichting of een resultaatsverplichting. De Nederlandse delegatie heeft een verschil van mening over de motie, maar is unaniem in het duiden van het probleem waarmee Nederland wordt geconfronteerd, in bepaalde gemeenten met grote problemen met Antilliaanse jongeren. Het is belangrijk dat de Staten en de regering van de Nederlandse Antillen en ook de Nederlandse regering zich zullen blijven inzetten voor kansarme jongeren.

De Nederlandse delegatie dankt de andere delegaties voor hun inbreng. Deze heeft opheldering gegeven over de pijnpunten. Van hieruit is het belangrijk te bezien waar delegaties elkaar kunnen vinden en hoe zij samen kunnen optrekken. De motie Sterk betreffende de toelatings-

regeling kan op verschillende wijzen worden geïnterpreteerd, maar de motie is gericht op de kleine groep Antilliaanse risicjongeren en dus niet op alle Antilliaanse jongeren. De koppeling aan de sociale vormingsplicht zou hierbij een mogelijkheid zijn.

Wat betreft de inburgeringsmotie legt de Nederlandse delegatie uit dat de motie onderdeel uitmaakt van een proces waarbij gezocht wordt naar een duidelijke afbakening van de doelgroep van de Inburgeringswet, die niet te breed en niet discriminatoir mag zijn.

De heer Dijsselbloem legt uit dat er steun dient te worden geboden aan opleidings- en vormingsprogramma's. Een notitie over Antilliaanse jongeren zal binnenkort in de Tweede Kamer worden besproken. Hij hoopt daarover met Antilliaanse en Arubaanse Statenleden contact te hebben. Wel merkt hij op dat het oorspronkelijke voorstel van het kabinet van tafel is. Hij zegt toe in het verdere proces zeer nadrukkelijk aandacht te zullen besteden aan het belang van Koninkrijksgenoten.

Mevr. Van Gent merkt op dat inburgering en toelating uit elkaar moeten worden gehaald. Het gaat om een kleine groep risicjongeren. Zij die kansarm zijn op de Nederlandse Antillen en Aruba moeten niet kansloos worden in Nederland. Het probleem moet niet worden ontkend maar worden opgelost. Zij is de mening toegedaan dat tegenstellingen overbrugd dienen te worden. Het moet gaan om kansen voor de risicjongeren en niet om discriminatie, of het maken van tweederangs burgers in het Koninkrijk.

De heer Dittrich is van mening dat er teveel nadruk wordt gelegd op de tekst van moties en te weinig op de problemen die sommige mensen hebben. Er moet beleid worden gemaakt voor de omgang met probleemjongeren. Hij vindt dat er hierover toch inhoudelijk gesproken dient te worden. Anders kan geen voortgang worden geboekt in het vinden van oplossingen.

De heer Leerdam brengt naar voren dat de motie over de toelatingsregeling nog steeds op tafel ligt. Daarnaast geeft hij aan dat kunst, cultuur en sport altijd in het verlengde van onderwijs de hulpmiddelen zijn die oplossingen kunnen bieden voor de probleemjongeren. Hij stelt het «plan-Leerdam» voor en doet een oproep aan een ieder om juist nu over de materie te blijven praten. Hierop laat mevr. Haynes weten dat hoewel kunst en cultuur in dit kader belangrijk is, religie ook een belangrijke rol speelt in het bijbrengen van normen en waarden.

De heer Luchtenveld licht toe dat een motie een richtinggevende uitspraak is. Hij bepleit om nu de dialoog te beginnen over wet- en regelgeving die kan worden opgesteld.

De heer Van Fessem merkt op dat er al vele jaren over Antilliaanse risicjongeren is gesproken en dat er in Nederland vele miljoenen aan besteed zijn. Het is een in Nederland nauwelijks aan te spreken groep. De nood is hoog. Hij ziet dan ook voordelen in de aanpak op de Antillen en Aruba.

De heer Rijpstra brengt ten slotte de mogelijkheid in herinnering ingevolge het Statuut bij Rijswetten het woord in de Tweede Kamer te voeren.

De heer Jacobs merkt nog op dat de contourennota discriminatoire bepalingen bevat.

De heer Atacho geeft te kennen uit te zien naar de ontmoeting en de gesprekken in Nederland; de houdingen en zoektocht van de laatste tijd hebben onnodig pijn gedaan aan de relaties binnen het Koninkrijk.

4. Armoedebestrijding in sociaal-economisch context

Wat betreft de armoede op de Nederlandse Antillen is de Nederlands-Antilliaanse delegatie van mening dat de Antillen zich permanent bevinden op een kruispunt van frustrerend contrasterende grootheden, namelijk een rijk land met een vrij hoog inkomen per capita, 5 tot 7 maal hoger dan het gemiddelde in het Caraïbisch gebied en zelfs in Latijns-Amerika (Aruba zelfs hoger dan de Nederlandse Antillen).

Dit dankzij enkele sterke sectoren die op de internationale markt actief zijn en heel wat deviezen produceren voor ons land. Hier worden voornamelijk de ontwikkelde Antilliaan en vele buitenlandse experts tewerkgesteld zoals in de oliesector, het toerisme, de financiële offshore-sector, het bankwezen, het verzekeringswezen en de transportsector.

Ondanks deze sterke sectoren en het hoge gemiddelde inkomen en de werkgelegenheid die hier worden gegenereerd, is de delegatie van oordeel dat het de Nederlandse Antillen nog nooit gelukt is om de werkloosheid beneden de 14% te doen dalen onder de eigen bevolking, terwijl er anderzijds in de toeristische sector grote groepen jonge (ongeschoolde) Europese Nederlanders hierheen zijn geëmigreerd (al of niet tijdelijk) en werkzaam zijn in genoemde sector.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie merkt op dat voor de jongeren op Curaçao de situatie veel erger is; de werkloosheid in de vier armste wijken ziet er als volgt uit:

- 40% in Rooi Santu,
- 47% in Soto
- 50% in Roozendaal
- 55% in Seroe Fortuna.
- (15 000 inwoners, 3 à 4000 werkloze lokale jongeren), wat volgens de delegatie aan de hoge kant ligt.

Tot slot wenst de Nederlands-Antilliaanse delegatie een overzicht te geven van het verloop van het armoedebestrijdings- en -preventieproces dat in de afgelopen jaren is gestart.

Tussen december 2001 en december 2003 zijn een aantal interessante initiatieven gestart om nieuwe structuren op te zetten voor het financieren van projecten in het sociaal maatschappelijk veld. En wel met behulp van NGO's als volwaardige ontwikkelingspartners.

In December 2003 gaan AMFo-kantoren op Bonaire en Sint Maarten open (Antilliaanse Mede Financieringsorganisaties) en in de daarop volgende maanden worden fondsen gestort door de Nederlandse regering (9.5 mln).

Intensieve gesprekken tussen de Wereld Bank, de UNDP, Directie Koninkrijksrelaties, Directie Economische Zaken en de Dienst Ontwikkelingssamenwerking monden uit in een «Preparation of a Poverty assessment and Plan for the Netherlands Antilles», die aan de regeringen wordt aangeboden voor accordering.

Ook wordt op een professionele wijze aangetoond dat de armoede-situaties op de eilanden schreeuwen om een acute aanpak; afgesproken is dat er een zogenaamde Quick Scan van de armoedesituatie zal worden gedaan.

Intussen is de door de Nederlands-Antilliaanse regering f.5 miljoen via de stichting AMFo ter beschikking gesteld voor integrale wijkverbeteringsprojecten op alle eilanden. Eveneens is door Nederland nog eens 13 miljoen euro voor deze projecten gesteld.

Eveneens is in het kader van het 9e EOF een zogenaamde Single Program Document en het Territoriale Indicatief Programma, waarmee 20 miljoen euro is gemoeid, inmiddels aan de EU autoriteiten aangeboden.

In dit SDP/TIF programma wordt de armoede bestreden middels interventies welke aan watervoorziening, wijkverbetering en huisvesting gerelateerd zijn.

De Arubaanse delegatie herinnert aan haar presentatie van de armoedebestrijding tijdens het laatste Contactplan. De aanpak van de werkloosheid heeft succes gehad. De economie is gestimuleerd via het versterken van de toeristische sector. Het aantal hotelkamers werd verdubbeld tot zelfs verdriedubbeld. De sociale programma's zijn aangepast om een betere levenskwaliteit te bevorderen. Ook in andere sectoren worden de mogelijkheden bestudeerd hoe deze ontwikkeld kunnen worden. De delegatie heeft aandacht voor de koopkrachtontwikkeling op Aruba. Zij heeft ook aandacht voor de sociale omstandigheden van bepaalde groepen in de Arubaanse samenleving, zoals onder andere de alleenstaande ouders die van bijstand moeten leven, de werkelozen en bijstandtrekkers tussen 40–60 jaar, met specifieke aandacht voor de vrouwen.

De Nederlandse delegatie ziet werk als de sleutel tot armoedebestrijding, de bestrijding van een neerwaartse spiraal. Jongeren moeten een goede opleiding krijgen en zo snel mogelijk aan het werk. Projecten om jongeren naar de arbeidsmarkt te krijgen zijn daarom heel belangrijk. Sociale vormingsplicht is daarvoor een goede start. Wel moet voor mensen die niet kunnen werken, zoals ouderen, alleenstaande ouders en gehandicapten, worden gezorgd. Ook jongeren op de Nederlandse Antillen verdienen een kans. De delegatie is van mening dat gezamenlijk moet worden gezocht naar oplossingen en dat gezamenlijk maatregelen moeten worden getroffen om de kansarmen in het Koninkrijk kansrijk(er) te maken.

Armoedebestrijding begint met de ontwikkeling van economische bedrijvigheid. In het tempo van de economische ontwikkeling kan niet iedereen meekomen en zullen er achterblijvers zijn. De drie landen hebben de gezamenlijke plicht om ook voor hen kansen te scheppen. Aruba is al op het goede spoor. Het is dan belangrijk ook in de toekomst welvaart en welzijn voor alle groepen van de samenleving in stand te kunnen houden; dat de armoedebestrijding een duurzaam karakter heeft. De Nederlandse delegatie is verheugd dat er nu overeenstemming is over een laatste integrale armoedeanalyse waarin de armoedeproblematiek op de verschillende eilanden wordt beschreven, waarbij ook de eigen inbreng van essentieel belang is. Het gaat dan om structurele verbeteringen. Verder is gewezen op het grote belang van de NGO's die mede een wezenlijke bijdrage kunnen leveren aan de oplossing van de acute noden. De nieuwe opzet moet een einde kunnen maken aan de vertraging van de beslissing over subsidieaanvragen. Niettemin blijft voortdurende waakzaamheid geboden teneinde bureaucratisering te voorkomen. Tegen de negatieve gevolgen van de vergrijzing moeten tijdig preventieve maatregelen worden getroffen. Voorkomen moet worden dat in een land al te grote inkomensverschillen ontstaan. De delegatie vraagt ook aandacht voor de eigen verantwoordelijkheid naast het werken aan een gezamenlijke structurele aanpak.

Naar aanleiding van een vraag van de Nederlandse delegatie of via zonne-energie ook werkgelegenheid zou kunnen worden gecreëerd, legt de Antilliaanse delegatie uit dat de investeringen in alternatieve energie zeer kostbaar zijn en voornamelijk niet voldoende renderen. Ook verschillen de alternatieven per eiland. De Nederlandse delegatie vraagt de Arubaanse en Antilliaanse delegaties waarom zo weinig werkloze jongeren van Curaçao in Aruba gaan werken. De Arubaanse economie heeft arbeidskrachten nodig en het licht voor de hand dat migratie tussen de landen van het Koninkrijk in het Caraïbisch gebied plaatsvindt.

Curaçaose jongeren zouden in Aruba een hotelopleiding kunnen volgen om vervolgens in Curaçao aan de slag te gaan.

De Arubaanse delegatie wijst erop dat er geen formele beletselen zijn, maar dat men alleen naar Aruba kan komen als men een baan heeft. Afgesproken wordt dat er concreet gekeken zal worden hoe een en ander beter geregeld kan worden.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie vraagt aandacht voor de verarming van eilanden in het gebied door de globalisering, waardoor steeds meer immigranten werk op een ander eiland in het Caraïbisch gebied zoeken onder het minimumloon, bij voorbeeld als gevolg van het bananenbesluit van de EU en het suikerbesluit van de WTO.

Conclusie

De drie delegaties besluiten de globalisering van de wereldhandel op de agenda van het Contactplan te zetten ten einde in Koninkrijksverband te proberen meer inzicht in het proces te krijgen en te voorkomen dat de globalisering ten koste van een van de landen gaat. Oplossingsgerichte en concrete aanbevelingen zijn daarbij van groot belang. Deskundigen zouden als spreker kunnen worden uitgenodigd.

5. Criminaliteit en drugsbestrijding

De Nederlandse delegatie stelt dat de handel in XTC populair is in het criminele circuit; de Nederlandse overheid erkent echter het XTC-probleem en heeft maatregelen getroffen om via een gemeenschappelijke aanpak de productie en handel in XTC terug te dringen.

In 1997 is de Unit Synthetische Drugs (USD) opgericht om de drugsbestrijding tussen justitie, politie, douane, openbaar ministerie en economische Controledienst (ECD) te coördineren. Ook kan Nederland nu sneller meewerken aan buitenlandse verzoeken tot informatie en samenwerking bij de opsporing. Uit onderzoek blijkt dat in 2003 twee maal zoveel mensen zijn aangehouden voor het maken en exporteren van XTC als in 2002. Ook werden meer grondstoffen en pillen in beslag genomen. De uitvoering van het vijfjarenplan verloopt tot nu toe succesvol. De voornemens uit de nota Samenspannen tegen XTC worden nu uitgevoerd:

- Opsporing op luchthavens
- Internationale samenwerking

De douane heeft de controle op de uitvoer geïntensiveerd; in 2002 is het Schipholteam Uitgaand ingesteld bestaande uit douane en Koninklijke Marechaussee. Dit team controleert op Schiphol vertrekkende passagiers en hun bagage.

In het kader van de Verenigde Naties is het project Precursors Required in Synthetic Manufacturing-project begonnen ter bestrijding van internationale handel in illegale precursoren. Bij het ministerie van Justitie is een projectbureau ingericht om kandidaat-lidstaten voor de EU in Centraal- en Oost-Europa te ondersteunen en te adviseren op het gebied van synthetische drugs.

Ook met de Verenigde Staten wordt intensief samengewerkt op het gebied van XTC. Als gevolg daarvan is het aantal door de VS in beslag genomen XTC-pillen gehalveerd van 2.3 miljoen pillen in 2002 naar 1 miljoen in 2003. Ook in België, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk is het aantal XTC-pillen verminderd.

In 2002 is het plan van aanpak drugsmokkel Schiphol opgesteld dat uitging van een zodanig handhavingsniveau dat daarvan een afschrikkende werking zou uitgaan naar de drugskoeriers en de drugsorganisaties. Eind 2002 is de hele justitieketen uitgebreid en is een speciaal opsporingsteam ingesteld. Ook is het via wetgeving mogelijk gemaakt om drugskoeriers in speciale voorzieningen in te sluiten en zaken tegen drugskoeriers waarin het openbaar ministerie maximaal 1 jaar gevangenisstraf eist, door de politierechter te laten behandelen. Op 11 december 2003 is in het kader van de stofgerichte benadering begonnen met speciale 100% controles van vliegtuigen. Steeds meer vliegtuigen zijn in het controleprogramma opgenomen. Als gevolg is op Schiphol in elf weken 727 kilo drugs bruto in beslag genomen. De eerste weken van de controles van vluchten uit de Nederlandse Antillen en Suriname was sprake van een groot aantal passagiers dat niet kwam opdagen voor de vlucht.

In een motie-Van Haersma Buma, Wolfsen en Van der Staaij van 7 april 2004 heeft de Kamer de regering verzocht haar te informeren over de mogelijkheden om de bewegingsvrijheid van drugskoeriers te beperken door middel van de Paspoortwet. De regering heeft meegedeeld om na te denken over een bijkomende straf die in het Antilliaanse Wetboek van Strafrecht zal worden opgenomen: de rechter krijgt de mogelijkheid om op de Antillen woonachtige Antillianen een reisverbod op te leggen voor maximaal tien jaar. Dit kan een reisverbod tussen de eilanden betreffen maar ook een reisverbod tussen de landen in het Koninkrijk. Kortom, allerlei maatregelen worden nu in Nederland getroffen om de handel in en het gebruik van cocaïne tegen te gaan.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie brengt in herinnering dat het parlementair Contactplan op 26 september 2002 nogmaals het belang van het bestaan van de Kustwacht heeft onderschreven. De delegaties waren toen van mening dat aandacht zou moeten worden besteed aan een betere inzet van de Kustwacht en van het op de Nederlandse Antillen en Aruba gestationeerde marinematerieel. De Kustwacht moet effectiever zijn; het ministerie van Defensie zou daarom moeten investeren in de aanschaf van radarapparatuur en snelle boten. Ook zou marinepersoneel moeten worden ingezet ten behoeve van de strandbewaking. De Antilliaanse delegatie heeft met instemming kennisgenomen van het «Samenwerkingsplan tussen Nederland en de Nederlandse Antillen», waarin regeringsvertegenwoordigers van Nederland en de Nederlandse Antillen hebben afgesproken dat een walradarketen op Curaçao, Aruba en Bonaire zal worden geïnstalleerd en dat de Kustwacht zal worden versterkt door investeringen in materieel en uitbreiding van het personeel, zodat 24-uurs bezetting van de steunpunten mogelijk is. Helaas moet de Antilliaanse delegatie constateren dat de regeringen binnen het Koninkrijk geen gevolg hebben gegeven aan de oproep van het Parlementair Contactplan 2002 om het marinepersoneel in te zetten ten behoeve van de strandbewaking. In het kader van een effectieve bestrijding van de drugsinvoer op de Nederlandse Antillen en Aruba doet de Antilliaanse delegatie opnieuw een beroep op het Parlementair Contactplan om deze inzet opnieuw in de slotverklaring op te nemen en de regeringen te wijzen op het belang van de uitvoering ervan.

De Gemeenschappelijke verklaring inzake samenwerking tussen de Nederlandse Antillen en Nederland voor de verbetering van de veiligheids-situatie in de Nederlandse Antillen, naar aanleiding van een motie van de Staten van de Nederlandse Antillen, is een goede stap in de richting van een veiliger Antilliaanse gemeenschap. De door de vaste commissies voor Nederlands-Antilliaanse en Arubaanse Zaken van de Eerste en Tweede Kamer getoonde belangstelling door het vragen van een reactie van de

regering op de Statenmotie en voor de laatste stand van zaken met betrekking tot de verlening van technische bijstand door Nederland, wordt door de Antilliaanse delegatie op prijs gesteld.

Zij gaat ervan uit dat de Gemeenschappelijke verklaring voor de verbetering van de veiligheidssituatie op de Nederlandse Antillen met voortvarendheid zal worden uitgevoerd.

Tijdens de parlementaire Contactplanbespreking van 2002 deden de delegaties, op voorstel van de Antilliaanse delegatie, een beroep op de regering van het Koninkrijk om te komen tot een vorm van afstemming dan wel samenwerking tussen het Koninkrijk, Frankrijk en eventueel andere Europese landen, ter bestrijding van drugstransporten via de lucht vanuit de Caraïbische landen naar Europa. De delegaties zijn nog steeds in afwachting van een reactie. Ook wenst de Antilliaanse delegatie de aandacht te vragen voor de bestrijding van drugstransporten via de zee naar de Europese havens in het algemeen en de Nederlandse havens in het bijzonder. Binnen Koninkrijksverband wordt veel aandacht besteed aan de instelling van grenscontroleteams op de luchthavens van de Nederlandse Antillen ter versterking van de huidige controleteams en een effectieve uitvoering van de 100% controle op Schiphol. De Nederlandse minister van Justitie stelt tevreden te zijn met de resultaten van de 100% controle op Schiphol.

Echter, de Antilliaanse delegatie is ervan overtuigd dat het merendeel van de drugs via de Europese en Nederlandse zeehavens het vasteland worden ingevoerd. Zij wil geïnformeerd worden over de maatregelen die de Nederlandse regering en havenautoriteiten ondernemen om de drugsinvoer in te dammen. De Antilliaanse delegatie vraagt naar de resultaten van de controleactiviteiten over de laatste jaren. Eveneens wenst deze delegatie te weten of er binnen Europees verband en tussen de Nederlandse havens onderling enige samenwerkingsvorm of informatie-uitwisseling bestaat. Er bestaat binnen het Koninkrijk weinig zicht op de bestrijding van de drugsinvoer binnen de Nederlandse zeehavens. De Antilliaanse delegatie stelt voor om voor het volgende Parlementaire Contactplan in Nederland het onderwerp «Het beleid inzake illegale drugsinvoer via de zeehavens in Europa in het algemeen en in Nederland in het bijzonder» te agenderen. Hierbij is een werkbezoek aan de Rotterdamse en/of Amsterdamse zeehaven en een gesprek met de havenautoriteiten gewenst.

Voorts maakt de Antilliaanse delegatie zich zorgen over de drugsconsumptie in Europa in het algemeen en in Nederland in het bijzonder. Deze vraag naar drugs heeft een directe invloed op het Caraïbische gebied die een «trampolinefunctie» heeft voor de drugsproducerende Latijns-Amerikaanse landen. Bovendien is de XTC-uitvoer vanuit Nederland naar de Nederlandse Antillen en Aruba aangevangen. Zo wil volgens de laatste nieuwsberichten de burgemeester van Maastricht een wietboulevard en jointpasjessysteem in Maastricht. Burgemeester Leers wil de strijd aanbinden tegen de overlast van de 16 coffeeshops in zijn stad. Alleen de minister van Justitie, de heer Donner en de coffeeshops zelf werken nog tegen. In een brief aan de Tweede Kamer heeft de minister van Justitie laten doorschemeren dat Nederland niet perse het beleid en denkwijze moet volgen zoals de meerderheid van de EU-landen ten aanzien van drugsbestrijding voorstaat. Nederland wil dit probleem beheersen door coffeeshops te gedogen die verdovende middelen verkopen. Als tijdelijke voorzitter van de Europese Commissie heeft de Nederlandse regering de taak op zich genomen om alvorens het voorzitterschap over te dragen met een voorstel voor een integraal Europees drugsbeleid te komen. De vraag is wat de stand van zaken is ten aanzien van de drugsbestrijding in Nederland van het toekomstige integraal Europees drugsbeleid.

De Arubaanse delegatie merkt op dat de ingebruikneming van de walradar in oktober 2004 de bewaking van de Arubaanse kust effectiever en efficiënter heeft gemaakt in de bestrijding van drugs-, wapen- en mensensmokkel. De patrouilleboten worden met succes gericht gestuurd aan de hand van radargegevens. Dit wordt voorts ook bevorderd door de goede samenwerking tussen de politie en de Kustwacht. Er is nog een dode hoek dat niet door de radar wordt bestreken. Door de plaatsing van een tweede radar zal dit worden verholpen. Op de luchthaven is een scanner geïnstalleerd dat vooral wordt gebruikt bij risicovluchten uit Colombia en Venezuela en voor vluchten uit Nederland in verband met XTC. Dit laatste naar aanleiding van berichten van de Drugskoördinator dat het gebruik van XTC een toename kent onder de jongeren.

Discussie

De Nederlandse delegatie stelt dat er een groot verschil is tussen soft en hard drugs. Het plan van de burgemeester van Maastricht voor een wietboulevard en een jointpasjessysteem voor drugstoeristen heeft alleen betrekking op soft drugs. Zijn bedoeling is om de overlast die drugstoeristen en drugsrunners aan de grens veroorzaken, terug te dringen. Een ander resultaat van deze aanpak is dat er veel minder illegale drugsverkooppunten zullen zijn. Het is niet geheel duidelijk wat het Europese beleid ten aanzien van het drugsbeleid zal worden en of ook in de Europese Unie in de toekomst onderscheid zal worden gemaakt tussen soft en hard drugs. Er zijn in Nederland veel maatregelen genomen en er is veel capaciteit ingezet om drugscriminaliteit te bestrijden. Het hoogtepunt van de handel in cocaïne al lijkt te zijn gepasseerd.

De Nederlands-Antilliaanse delegatie bepleit een nieuwe aanpak van de drugscriminaliteit omdat de invoer van cocaïne naar Europa is toegenomen. Alle maatregelen ter bestrijding van de drugscriminaliteit hebben de Nederlandse Antillen al genomen zoals de controle op vliegvelden. Het wordt tijd de illegale invoer van drugs via zeehavens als Rotterdam aan te pakken.

Ook wil de delegatie het probleem van de ontwikkelingen in de Nederlandse luchtvaart waarbij topfiguren van luchtvaartbedrijven zijn aangehouden in verband met mogelijke witwaspraktijken, aan de orde stellen. Eveneens vraagt de delegatie zich af of de Staatssecretaris van Verkeer en Vervoer vooraf kennis droeg van de witwaspraktijken in Air Holland en enkele leden van de Staten hebben in dit verband vragen gesteld aan de Regering. Van de zijde van de Nederlandse delegatie wordt toegelicht dat enkele leden van de PvdA-fractie hierover al schriftelijke vragen hebben gesteld aan de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat.

De drie delegaties willen het toekomstig Europees drugsbeleid en het drugsbestrijdingsbeleid in zeehavens tijdens de volgende Contactplan-bijeenkomst aan de orde stellen.

Daarbij komt ook het probleem van corrumperende effecten van drugs in het Koninkrijk aan de orde.

De delegaties van de Nederlandse Antillen en Aruba doen andermaal een beroep op de regeringen binnen het Koninkrijk om in het verlengde van het Contactplan 2002 het marinepersoneel in te zetten ten behoeve van de strandbewaking op de Nederlandse Antillen en Aruba. Eveneens doen deze delegaties nogmaals een beroep op de Koninkrijksregering om te komen tot een vorm van afstemming dan wel samenwerking tussen het Koninkrijk, Frankrijk en eventueel andere Europese landen, ter bestrijding van drugstransporten via de lucht vanuit de Caraïbische landen naar Europa. De delegaties zijn nog steeds in afwachting op een reactie.

6. Kunst en Cultuur

Ter gelegenheid van het 50 jarig jubileum van het Koninkrijksstatuut heeft Staatssecretaris van Kunst & Cultuur, mw. Medy van der Laan een bezoek gebracht aan de Nederlandse Antillen en Aruba van 19 tot en met 24 december 2004.

Bij die gelegenheid hebben boeiende en inspirerende contacten plaatsgevonden met lokale kunstenaars en kunstinstellingen.

Het Contactplan leent zich bij uitstek voor parlementair overleg over follow-up van het bezoek. Meer uitwisseling van de kunsten en (im)materieel cultureel erfgoed versterkt immers het Koninkrijksgevoel en geeft de lotsverbondenheid tussen Nederland, de Nederlandse Antillen en Aruba een positieve impuls.

Initiatieven van Antilliaanse en Arubaanse Regeringen zijn onmisbaar voor het tot standkomen van culturele samenwerkingsprojecten tussen de landen van het Koninkrijk. Culturele evenementen bij het regeringsjubileum van Koningin Beatrix op 30 april 2005 behoren tot de samenwerkingsmogelijkheden.

Het invoeren van CKV als module in nieuwe basisonderwijs programma's op Aruba is – al dan niet in combinatie met die van een Nederlandse Gemeente – een ander voorbeeld.

Delegaties van de 3 parlementen zullen de komende maanden hierover nadere bilaterale contacten onderhouden.

In algemene zin zouden de delegaties willen bepleiten dat Nederlandse scholen een partnership aangaan met scholen op de Nederlandse Antillen en Aruba.

Slot

Het presidium stelt voor de volgende bijeenkomst in het kader van het Contactplan te houden in Nederland in de week van 13 juni 2005. De volgende onderwerpen zouden daarbij aan de orde moeten komen:

1. De sociaal-economische en culturele gevolgen van de handel liberalisering in WTO-verband en de globalisering voor het Caraïbische gebied en in het bijzonder voor het Caraïbisch deel van het Koninkrijk.
2. Democratisch Deficit
3. Toekomstig Europees en Caraïbisch drugsbeleid en het drugsbestrijdingsbeleid in zeehavens.

De opening van het Contactplan zal door de minister voor BVK worden gedaan. Bij thema 1 zal de minister van Economische Zaken worden verzocht een inleiding te geven alsmede een deskundige op het gebied van de WTO. Bij thema 2 zal het rapport Democratisch Deficit worden besproken. De delegaties moeten een paper opstellen. Bij thema 3 zal de minister van Justitie worden uitgenodigd een inleiding te geven. De delegaties zullen een werkbezoek aan de zeehaven van Rotterdam of Amsterdam brengen waar met de havenautoriteiten zal worden gesproken.

Oranjestad, 13 januari 2005

BIJLAGEN

Openingstoespraken ter gelegenheid van de opening van de Tripartite Contactplanbijeenkomst op Aruba januari 2005

Zeer geachte voorzitters, dames en heren,

Allereerst de beste wensen voor 2005!

Wat voor jaar zal 2005 worden? Een jaar geleden zal dezelfde vraag vaak genoeg gesteld zijn en aan het begin van een nieuw jaar zijn er veel verwachtingen. Terugkijkend op het afgelopen jaar overheerst niet een prettig gevoel. De vreselijke ramp in Zuid-Oost Azië heeft ons diep geraakt.

Politiek gezien is er in 2005 in het Nederlandse deel van het Koninkrijk heel veel gebeurd. Sommigen spreken van een ontredderde politieke situatie vanwege de reacties op de moord op Theo van Gogh en de bedreigingen van Tweede Kamerleden. De vrijheid van meningsuiting is in het geding gekomen; in feite een van de grootste grondrechten van een democratie. Als mensen bedreigd worden omdat ze voor hun mening uitkomen dan is er iets goed fout. Vrijheid van meningsuiting zullen we naast artikel 1 van de Grondwet waarin staat geschreven dat niemand gediscrimineerd mag worden op grond van geloof, ras, levensovertuiging, afkomst etc. moeten koesteren. Voor politici als wij betekent de vrijheid van meningsuiting overigens ook nog wat anders. Al onze uitspraken worden gretig opgetekend in de pers en uitgezonden op radio, televisie. Soms schrik je als je jezelf terug leest op hoort en denk je heb ik dat gezegd? Ik bedoelde eigenlijk.. en vul maar in. Maar het kwaad is dan geschied en er ontstaat veel ruis.

Politici hebben de plicht om duidelijkheid te verschaffen maar wel op grond van feiten, onderzoek of zorgvuldig opgebouwde redeneringen. Een opmerking van een politicus uit de Tweede Kamer die stelt dat de Antillen maar zo snel mogelijk aan de hoogst biedende verkocht moet worden is van een dusdanige grievende, beledigende aard dat ik hier namens de Nederlandse delegatie zeg dat wij op de meest stellige wijze afstand van deze uitspraak nemen.

Deze week staan er belangrijke onderwerpen op de agenda. Onderwerpen die mensen aangaan. Onderwerpen die mensen raken. Onderwerpen waar stevig over gediscussieerd zal moeten worden. In de Nederlandse delegatie gebeurt dat ook mede omdat we het systeem kennen van eerste en tweede kamerleden. Als een motie in de tweede kamer is aangenomen dan gaat de eerste kamer daar in feite niet meer over maar dat betekent niet dat zij geen eigen mening hierover heeft. Een motie is meestal een veel te korte weergave van een uitvoerig gevoerd debat en voert soms maanden of een jaar terug naar eerdere discussies. Nuanceringen ontbreken in de regel en vaak zijn moties ook bedoeld om een regering aan te sporen om een gedane toezegging om iets te onderzoeken na te komen. Dit is het geval geweest bij de inmiddels beroemde of beruchte aangenomen motie Sterk. Dat over deze motie zal worden gesproken in dit Contactplan naast het agendapunt Inburgering – wat volstrekt iets anders is dan waar de motie over gaat – is goed. De Antilliaanse delegatie heeft dat inmiddels ook aangegeven en ik ga ervan uit dat onduidelijkheden op tafel komen want politici moeten oplossingsgericht zijn. En ik weet wat het kan betekenen als er andere woorden worden gebruikt om iets duidelijk te maken. Te gemakkelijk wordt er gedacht dat men de – en dan herhaal ik wat ik eerst zei – de nuance zelf wel kan bedenken en dat men ervan uitgaat dat de ander wel begrijpt wat er bedoeld wordt. Nee dus, zo werkt het dus niet. Wij zullen zorgvuldig moeten zijn met onze woordkeus en het gevoel dat taal in zich heeft.

Wat weten wij als Koninkrijkslanden van elkaar en wat willen we van elkaar weten? Kennen we de geschiedenis van het Koninkrijk der

Nederlanden waar wij met elkaar de pijlers van vormen? Want ik denk dat er toch meer aspecten zijn die ons binden dan dat er verschillen zijn. Onze geschiedenis is een rijke geschiedenis en die moeten we aan onze kinderen doorgeven. Onderwijs is hiervoor de aangewezen weg maar vlak kunst, cultuur en sport ook niet uit. Te vaak worden deze onderdelen in onze samenleving onderbelicht. Waarom eigenlijk? Misschien omdat men vindt dat het niet primair een taak van de overheid is, maar men vergeet dat via kunst, cultuur en sport de samenleving juist verrijkt wordt en het bindt mensen zoals we bij de eerste carnavalsoptocht hebben kunnen zien. Dat bindend element zie ik ook als ons enige Koninkrijksteam – het honkbalteam speelt. Samenwerking loopt daar perfect. En de betrokkenheid van de bevolking is groot.

Betrokkenheid, daar draait het om. En die betrokkenheid zal in het Koninkrijk vergroot moeten worden. Het rapport Jesurun geeft aanzetten en zijn zeer de moeite waard om over te discussiëren. In het begin waren de verwachtingen zeer optimistisch dat het een snelle procedure zou kunnen zijn. Ook de Tweede Kamer dacht er zo over – en nam een motie aan die dat ook uitsprak – maar inmiddels komen na wat grondiger bestuderen de nuanceringen en vragen. Dat is goed maar er ligt ook een gevaar op de loer. Dat gevaar is dat er vooruit wordt geschoven en dat iedereen op iedereen gaat wachten. Ik roep ons allen op om dat niet te doen en onze regeringen aan te sporen om vaart in het proces te houden. Dat zullen wij zelf ook moeten doen. Ik wil een schot voor de boeg geven en dat heeft te maken met ons eigen functioneren in het Contactplan. Deze week is het voor de eerste maal in de geschiedenis dat een minister in het Contactplan optreedt. Dat zou standaard moeten worden. Onze bijeenkomst van twee keer per jaar moet de status krijgen van een – noem het maar – koninkrijksparlement en als dat Grondwettelijk nog niet kan moeten we het maar anders noemen. Maar de essentie moet zijn dat wij als vertegenwoordigers van de drie parlementen over beleid moeten kunnen discussiëren met staatssecretarissen en ministers en misschien wel moties aannemen die voor de afzonderlijke parlementen richting gevend kunnen zijn.

Collega's, ik hoop dat wij een bijzondere week met elkaar zullen hebben waarbij wij vooral op een positieve wijze naar ons Koninkrijk zullen kijken: met een afsluitend couplet van Joan Leslie uit Aruba – uit de Gedichtenbundel t.g.v. 50 Jaar Statuut – met dank voor de Arubaanse gastvrijheid:

De een niet zonder de ander
Gekoppeld als geliefden
Verbonden met elkaar
Even als jij en ik,
Mijn eiland in de zon.

Dames en heren, leden van de drie Contactplancommissies,

Wij staan aan het begin van alweer een nieuwe bijeenkomst van het Contactplan tussen de drie landen van het Koninkrijk. Kort geleden hebben wij in de verschillende delen van het Koninkrijk der Nederlanden herdacht dat het 50 jaar geleden is geweest dat het Statuut voor het Koninkrijk is ondertekend. 50 jaar is een jubileumjaar en een jubileumjaar, dames en heren, is en dient altijd reden tot blijdschap en bezinning te zijn; de Nederlands Antilliaanse delegatie echter maakt op dit moment een jaar van gemengde gevoelens door. U zult het al begrepen hebben, voor ons wordt dit jubileum overschaduwd door het feit dat een meerderheid van de Tweede Kamer twee moties, inzake inburgering en toelatingsregeling, heeft aangenomen.

Dames en heren,

Ik kan niet genoeg onderstrepen hoe belangrijk het is om tussen de partners van het Koninkrijk goede onderlinge relaties met elkaar te hebben, deze te behouden en steeds te verstevigen. Concreet kan ik thans wijzen op voorbeelden van goede onderlinge relaties tussen de Regeringen van de landen van het Koninkrijk: het hebben van een samenwerkingsplan, gedeeltelijke kwijtschelding van de schuld van de Nederlandse Antillen door Nederland, de bijstand om zowel de criminaliteit als de armoede op de Nederlandse Antillen te bestrijden en de samenwerking op het gebied van de rechtshandhaving.

De parlementaire relaties binnen het Koninkrijk, welke de basis dienen te zijn voor de goede onderlinge relaties tussen de volkeren van het Koninkrijk hebben enige dagen geleden een gevoelige slag geleden met de aanneming van de moties door de Tweede Kamer. Het wordt tijd voor een grondige evaluatie van de zin van het Contactplan. Moet het onderwerp «Contactplan» niet een hogere plaats krijgen op onze politieke agenda?

Dames en heren,

In september van het afgelopen jaar heeft een kleine delegatie een bezoek gebracht aan Nederland en heeft zij de gelegenheid te baat genomen om een gesprek te hebben met de commissie voor Nederlands Antilliaanse en Arubaanse Zaken; verder heeft er eveneens een presidiumoverleg plaatsgehad met delegaties van de drie parlementen.

In beide bijeenkomsten is gesproken over de plannen van de Nederlandse Minister om wijziging aan te brengen in de inburgeringsregeling. Er is toen afgesproken dat het onderwerp in de bijeenkomst van het Contactplan van januari 2005 zou worden besproken.

Dames en heren, U begrijpt onze verbazing toen wij hoorden dat een meerderheid van de Tweede Kamer bovenbedoelde moties, niettegenstaande de afspraak, had aangenomen.

Deze aangelegenheid is toen in een vergadering van de Staten besproken waarin het volgende werd besloten:

1. Een brief te sturen naar de Voorzitter van de Tweede Kamer met het verzoek om een onderhoud met de fractievoorzitters uit de Tweede Kamer;
2. Een brief te sturen naar de Nederlands Antilliaanse Regering met het verzoek om het nodige advies in te winnen aangaande een eventuele uitvoering van de twee moties.

3. Van deze twee brieven ontvangt U allen in de loop van de week kopieën.

De Nederlands Antilliaanse delegatie betreurt het ten eerste dat het een en ander op die manier is gegaan; het blijkt dat ondanks onze afspraken met elkaar, eenzijdige beslissingen worden genomen. Dames en heren, wij hebben een unieke kans voorbij laten gaan om op een waardige wijze een delicaat onderwerp aan te snijden.

Ik zal hier nog een voorbeeld geven van hoe het niet moet.

Recentelijk hebben wij vernomen dat een Lid van de Tweede Kamer het nodig achtte om aan te geven in een interview dat hij de Antillen en Aruba het liefst zou willen verkopen in ruil voor de Moslim gemeenschap in Nederland. Los van het feit dat ik als Voorzitter van de Staten van de Nederlandse Antillen dit zeer betreurt, lijken di soort uitspraken geen positieve ontwikkeling te hebben binnen het Koninkrijk waar we meer dan 400 jaar met elkaar verbonden zijn en met elkaar proberen het zeer duidelijk vorm te geven.

Wij verafschuwen deze uitspraak maar maken ons zorgen over de ontwikkelingen in de Nederlandse politiek. Stelt u zich eens voor dat wij hier zo respectloos zulke uitspraken zouden maken, dan is het einde zoek. Wij van de Nederlandse Antillen streven juist na 50 jaar Statuut er naar om op een positieve manier met elkaar om te gaan binnen het Koninkrijk. Wij streven naar een heldere relatie met veel debat, maar zonder discriminerende uitspraken.

Ook streven wij naar een goede inspirerende en uitdagende relatie met één en ieder in de wereld.

Deze gebeurtenissen zijn voor ons aanleiding geweest om onze participatie aan dit Contactplan ter discussie te stellen, hetgeen ook is gebeurd. Uiteindelijk heeft de meerderheid besloten dat de Nederlandse Antillen aan dit Contactplan deel moet nemen, niet in het minst om elkaar te ontmoeten en om elkaar als volwassen deelnemers aan deze bijeenkomst de waarheid te zeggen.

Dit brengt ons meteen op het volgende onderwerp, nl. een discussie over de mogelijkheid om met elkaar van gedachten te wisselen op een zodanige wijze dat dergelijke misverstanden en vormen onbegrip vermeden worden.

Dames en Heren,

Ik doe hierbij een greep uit enige mogelijkheden welke ons ten dienste staan, zonder uitputtend te zijn.

Op de eerste plaats geloof ik dat bij ons allen het besef moet groeien dat afspraken op dit niveau serieus moeten worden genomen; het moet voor ons allen duidelijk zijn dat wij op onze afspraken met elkaar moeten kunnen afgaan. Uiteraard zullen wij ook eisen moeten stellen aan onze afspraken, bijvoorbeeld dat zij goed worden voorbereid.

Verder moeten wij, ingeval delicate onderwerpen aan de orde gaan komen, met elkaar op een snelle manier kunnen overleggen; de tegenwoordige technische mogelijkheden bieden ons hiertoe alle mogelijkheden.

En tot slot wil ik voor de geest halen het rapport van de indertijd in het leven geroepen werkgroep «Democratisch Deficit», bestaande uit de toenmalige parlementariërs Gert Jan van Oven, Don Martina en Duke Croes. Deze werkgroep had tot taak om het democratisch tekort bij besluitvorming op Koninkrijksniveau te analyseren en mogelijkheden voor oplossingsrichtingen aan te dragen. Het rapport van de werkgroep ligt al enige jaren (augustus 1998) te wachten op verdere behandeling.

Dit alles bij elkaar, dames en heren, kunnen wij samenvatten onder een noemer, nl. de toekomst van het Contactplan.

Kennelijk gebeuren de dingen niet zonder een bepaalde reden en zonder een natuurlijke logica; wij zitten nota bene in de fase waarin bij een ieder toch wel het gevoel overheerst dat wij concreet moeten gaan praten over de toekomst van het Contactplan. Met tevredenheid kan ik zeggen dat het presidium enige dagen terug besloten heeft dat wij tijdens deze zelfde bijeenkomst van het Contactplan dit onderwerp gaan entameren. Ik vraag U allen om in alle eerlijkheid deze discussie met elkaar aan te gaan.

Vergeet niet dat indien wij met zijn allen bepaalde veranderingen voorstaan, het aan ons is om die moed aan de dag te leggen teneinde die veranderingen aan te brengen.

Dames en Heren,

Het is nooit te laat om alsnog de juiste weg in te slaan. Ik geloof ook niet dat reeds thans alles verloren is. Wij kunnen zelfs nu nog de handen ineen slaan en met vereende krachten met elkaar tot nieuwe, goede en effectieve oplossingen komen. Ik ben er van overtuigd dat wij met genoeg realiteitszin met elkaar aan tafel kunnen gaan zitten en ook deze problemen het hoofd kunnen bieden. Per slot van rekening zijn wij met zijn allen Nederlanders, vol van de spreekwoordelijke nuchterheid om ook deze situatie te boven te komen.

Ik wens U allen vruchtbare discussies toe tijdens de komende dagen en dat wij na afloop met tevredenheid kunnen terugblikken op deze bijeenkomst.

Ik dank U.

Geachte heer Dudley Lucia, Voorzitter van de Staten van de Nederlandse Antillen, de heer Jan Rijpstra, Voorzitter van de Nederlandse delegatie, collega's parlementariërs uit de Nederlandse Antillen, leden van de Commissie Nederlands-Antilliaans en Arubaanse Zaken/Koninkrijksrelaties zowel uit de Eerste als de Tweede Kamer van de Staten-Generaal. De griffiers aanwezig. bezoekers en leden van de pers. Namens de Arubaanse Staten wens ik U allen van harte een warme welkom, Bon Bini, te heten.

Vandaag 10 januari 2005 zijn we weer bijeen om, zoals afgesproken in juni 2004, enkele dagen te besteden ter discussie van thema's welke wij gezamenlijk ondervinden dat ze van belang zijn voor het Koninkrijk.

Als novum, zal tijdens deze bijeenkomst een Minister, in casu Minister Thom de Graaf, Minister voor Bestuurlijke Vernieuwing en Koninkrijksrelaties, een toespraak met betrekking tot de uitgebrachte rapporten-Van Beuge en Jesurun, voor de delegaties houden. Het is daarna de bedoeling om met de Minister in discussie te gaan omtrent zijn visie dan wel het kabinetsstandpunt terzake van genoemde rapporten.

Verder zullen wij het deze week hebben over de nieuwe inburgering en toelatingsregels zoals verwoord in de motie van een collega aanwezig mw. Mirjam Sterk, inmiddels een «celebrity» in de Antilliaanse politieke kringen.

Tenslotte zal woensdag besteed worden aan het bespreken van armoedebestrijding in socio-economische aspect, criminaliteits- en drugsbestrijding in het Koninkrijk. Thema's die ons allen aangaat. Onderwerpen welke door het Comité 2004, ook bekend als Rapport-Saleh aanbevolen wordt om behandeld te worden als een waarborgfunctie van het Koninkrijk vallende onder Artikel 43, lid 2, van het Statuut.

Collega's

Sedert 1978 eerst in Antilliaans verband, indertijd samen met Suriname en na 1986 doet het Parlement van Aruba zelfstandig mee aan deze Contactplanbijeenkomsten. Voor zover bekend heeft er nooit een evaluatie plaatsgevonden en de daadwerkelijke resultaten gemeten op de uitwerkingen of nakoming van de afspraken van een Contactplan. We hebben net 50 jaar statuut herdacht. Laten we in ieder geval af spreken dat we als Parlementen niet zullen wachten totdat wij 50 jaar Contactplan gaan herdenken om tot de conclusie te komen dat deze Contactplanbijeenkomsten niet altijd tot de gewenste resultaten hebben geleid of opdat wij als Parlementen, terugkijkend niet meer uit deze bijeenkomsten hadden kunnen halen. De ontstane commotie rondom de motie van collega mw. Sterk bewijst des te meer dat afspraken gemaakt tijdens een Contactplanbijeenkomst, eenmaal thuis niet altijd dezelfde waarde en vanzelfsprekend meer zijn. «Afspraken zijn af spraken» een voorwaarde en een belangrijke maatschappelijke norm. Daar zijn wij allen mee grootgebracht. Laten wij allen lering hieruit trekken. Laten we handelen conform de geest van het Statuut. Elkander bij te staan en niet steeds moeten oppassen dat er niet door een Koninkrijkspartner beslissingen eenzijdig worden genomen en aan de ander wordt opgelegd.

Te lang in die 50 jaar werd het Koninkrijk, ook international, gedefinieerd als zijnde Nederland terwijl het Koninkrijk uit 3 landen bestaan. Aruba blijft waarde hechten aan een duurzame samenwerking, op basis van wederzijds respect, met zowel Nederland als de eilanden van de Nederlandse Antillen. Van belang blijft echter het respect tonen voor wederzijds belangen en realiteiten. Geografische ligging en kleinschaligheid. Andere normen en waarden. Mag toch. Een Koninkrijk met ruimte voor diversiteit

in normen en waarden. De realiteit van het Arubaanse economische ontwikkeling. Voornaamste bron van inkomen toerisme en voor het grootste deel gericht op de Amerikaanse markt en met alle voordelen en misschien ook nadelen. En zeker niet te onderschatten: bescherming van de juridische grondrechten onder de Koninkrijksparaplu heeft in belangrijke mate bijgedragen aan het succes van Aruba's economische groei en ontwikkeling sedert 1986. 18 jaar na het verkrijgen van een bijzondere positie binnen het Koninkrijk zijn er bijzondere ontwikkelingen gaande in het Koninkrijk. Nederland integreert meer en meer in de Europese Unie. De Antillen bleken, volgens rapport Jesurun, 50 jaar na dato inderdaad een fictie te zijn. Aruba heeft met het verkrijgen van haar Status Aparte bewezen dat het anders kan en moet. Aruba is en blijft bereid de eilanden van de Nederlandse Antillen te ondersteunen en wil best samenwerken om te komen tot betere verhoudingen. Aruba zal in ieder geval, welke traject ook voor de eilanden van de Nederlandse Antillen wordt gekozen, niet meewerken aan wijziging van het Statuut als deze zou betekenen dat Aruba haar verkregen rechten van 1986 in zal moeten leveren. De Raad van State concludeerde ook in haar advies van 10 december 2004 dat de gedachte, dat voor effectief handelen om dringende vraagstukken van bestuurlijke en maatschappelijke aard in het Koninkrijk het hoofd te bieden, geen wijziging van het Statuut nodig is. Ook al heeft het Statuut de respectabele leeftijd van Abraham bereikt het biedt nog vele mogelijkheden om effectief op te treden.

Aruba wenst alle partners van het Koninkrijk succes toe met hun voorbereidingen in het kader van de staatkundige ontwikkelingen en de komende referenda op de eilanden van Curaçao en St. Eustatius. Van belang te vermelden dat de Statenverkiezingen van Aruba op 23 September 2005 zal plaatsvinden. Fundamentele discussies en beslissingen in een verkiezingsperiode zal dientengevolge moeilijk zijn.

Collega's

Tenslotte spreek ik de hoop uit dat deze bijeenkomst zal leiden tot meer inzichtelijke en vruchtbare resultaten, versteviging van de verstandhouding en wederzijds respect tussen de delegaties.

Ik dank U.

Geachte dames en heren,

Inleiding

Allereerst wil ik u hartelijk danken voor de uitnodiging om deze bijeenkomst van het Contactplan bij te wonen.

De parlementaire contacten binnen het Koninkrijk zijn ouder dan het Statuut voor het Koninkrijk. In 1947 bezocht een Nederlandse parlementaire delegatie voor het eerst Suriname en de Antillen. De parlementaire contacten werden sindsdien steeds verder geïntensiveerd. Op initiatief van de Staten van Suriname werd in 1970 het Contactplan ingesteld. Dit jaar bestaat het Contactplan dus 35 jaar. Ik wil u daar van harte mee feliciteren.

Contacten tussen de parlementen van het Koninkrijk zijn belangrijk. Ze bevorderen de kennis van en het begrip voor elkaars standpunten. Er zijn vele dossiers die op dit moment aan de orde zijn, en ook deze dagen op uw agenda staan. Ik zou mijn verhaal willen toespitsen op de ontwikkeling van het Koninkrijk omdat dat een onderwerpen is, dat voor de drie parlementen van de drie landen bij uitstek van belang is.

Het sleuteljaar 2005

We staan aan het begin van een belangrijk jaar voor het Koninkrijk. Een jaar waarin de besprekingen zouden kunnen starten over nieuwe verhoudingen tussen de eilanden van de Nederlandse Antillen. 2005 wordt hopelijk ook het jaar waarin, mede aan de hand van het rapport van de commissie Van Beuge, een standpunt wordt bepaald over de wenselijke toekomstige relatie tussen het Caribische deel van het Koninkrijk en de Europese Unie. Ik heb de regeringen van de Antillen en Aruba gevraagd hier een standpunt over in te nemen.

Op 17 december 2004 heeft het Nederlandse kabinet een aantal inhoudelijke uitgangspunten geformuleerd ten aanzien van het rapport van de werkgroep Bestuurlijke en Financiële Verhoudingen. Het kabinet wilde het proces in de Nederlandse Antillen en de discussie aldaar, om tot een gezamenlijk standpunt te komen, niet frustreren. Vandaar dat Nederland heeft volstaan met de formulering van uitgangspunten en niet met een uitgewerkt standpunt is gekomen. Het is de bedoeling dat de eilandgebieden tijdens een topeverleg op 24 januari een standpunt innemen over de hoofdlijnen van het rapport-Jesurun. Dit hebben ze met elkaar afgesproken tijdens een bijeenkomst op Saba op 15 november 2004. De afschaffing van de huidige Landslaag van de Nederlandse Antillen, zoals voorgesteld door de werkgroep BFV, is voor het Nederlandse kabinet bespreekbaar. Maar alleen als het Land en de eilandgebieden dat onderschrijven en de door de werkgroep voorgestelde intereilandelijke samenwerking voldoende verankerd is in de verhoudingen tussen de eilanden in een krachtiger Koninkrijk.

De voorstellen in het rapport worden door Nederland beoordeeld aan de hand van een aantal randvoorwaarden. Dit zijn tevens de Nederlandse randvoorwaarden voor de besprekingen met de eilandgebieden en het Land. In de brief aan de Tweede Kamer worden deze randvoorwaarden opgesomd. Ik zal u hiermee nu niet lastig vallen.

Het Koninkrijk

Om eerdergenoemde reden ga ik nu niet in op de belangrijke voorstellen van de werkgroep Jesurun over de hervorming van de staatkundige en

financiële verhoudingen in de Nederlandse Antillen. Ik wil het hebben over de rol van het Koninkrijk.

De werkgroep BFV adviseert een versterking van het Koninkrijk als randvoorwaarde voor verandering van de staatkundige structuur van de Nederlandse Antillen. Het toezicht van het Koninkrijk op het bestuur en in het bijzonder op de openbare financiën en de rechtshandhaving zou versterkt moeten worden.

Deze voorstellen zijn niet bij iedereen in goede aarde gevallen. Dit was het geval op Curaçao maar ook in Aruba. Ik begrijp de Arubaanse reactie. Aruba was niet direct betrokken bij de werkgroep en zag zich geconfronteerd met, in haar ogen, een aanval op haar autonomie. In het vervolgtraject zal een nadrukkelijke rol voor Aruba zijn weggelegd.

De autonomie is geregeld in het Statuut en houdt in dat de drie landen zelfstandig hun eigen aangelegenheden behartigen. De autonomie wordt begrensd door de Koninkrijksaangelegenheden. Die zijn limitatief opgesomd in het Statuut.

Wordt in het rapport van de werkgroep BFV bepleit om de huidige autonomie van de landen in te perken? Vindt de werkgroep dus dat de Koninkrijksaangelegenheden persé zouden moeten worden uitgebreid? Zo heb ik het rapport niet gelezen.

Waar heeft de werkgroep Jesurun het dan wel over als ze een krachtiger Koninkrijk bepleit? De werkgroep stelt voor:

- De rechtspraak bij rijkswet te regelen;
- De Procureur-generaal beheersmatig onder de Koninkrijksregering te laten vallen en dit ook bij rijkswet te regelen;
- De Koninkrijksregering een aanwijzingsbevoegdheid te geven ter bestrijding van de internationale grensoverschrijdende criminaliteit;
- Het Koninkrijk normen te laten vaststellen met betrekking tot de kwaliteit en kwantiteit van de rechtshandavingsketen;
- Het Koninkrijk financieel toezicht te laten houden.

Is dit een uitbreiding van de huidige Koninkrijksaangelegenheden en dus een inperking van de in het Statuut vastgelegde autonomie van de landen? In mijn ogen niet. Het gaat zowel om versterking van de samenwerking tussen de landen als om een, in de huidige tijd en omstandigheden passende invulling van de bestaande waarborgtaak van het Koninkrijk. De voorgestelde uitbreiding van bevoegdheden van het Koninkrijk wordt noodzakelijk geacht om de bestaande verantwoordelijkheid van het Koninkrijk waar te kunnen maken.

Overigens is hiermee nog niet gezegd dat dit tot de instelling van nieuwe organen zou moeten leiden, zoals de werkgroep voorstelt. Het is heel goed denkbaar dat er meer gebruik gemaakt wordt van bestaande organen en instellingen. Maar dit is zaak van nadere uitwerking en onderhandeling.

Voorts moet worden geconstateerd dat er zich in de loop der tijd ontwikkelingen in de wereld hebben voorgedaan die noch bij het opstellen van het Statuut, noch bij de afspraken over de Status Aparte van Aruba konden worden voorzien. Denk alleen al aan de internationalisering van de criminaliteit en terrorisme. Dit zijn problemen die niet alleen de draagkracht van de afzonderlijke landen, maar ook het belang van de individuele landen te boven gaat. Bovendien verwacht de internationale gemeenschap (terecht) dat het Koninkrijk de verplichtingen die het mede ten behoeve van Aruba en de Nederlandse Antillen is aangegaan, nakomt. Een krachtiger rol van het Koninkrijk bij deze onderwerpen is niet wenselijk, nee... het is noodzakelijk.

Het Koninkrijk dient te waarborgen dat de rechtspleging aan haar doel kan beantwoorden. Rechtspleging is immers handhaving van de rechtszekerheid en de fundamentele mensenrechten en vrijheden. Een wettelijke regeling op rijksniveau waarin waarborgen voor een behoorlijke rechtspleging zijn opgenomen kan gebaseerd worden op artikel 38 van het Statuut (de zogenoemde onderlinge regeling of vrijwillige rijkswet). Maar

ook artikel 43, tweede lid, van het Statuut (de waarborgbepaling) zou een rechtsbasis kunnen bieden.

Dit geldt ook op het gebied van het financieel toezicht. Hier gaat het om de waarborging van deugdelijk bestuur.

Als een goed voorbeeld van interlandelijke samenwerking in het belang van de rechtshandhaving is de gemeenschappelijke verklaring die minister-president Ys en ik op 20 december jl. hebben getekend voor verbetering van de veiligheidssituatie in de Nederlandse Antillen. Het huidige Statuut biedt dus al mogelijkheden om een en ander te regelen. Het Statuut zou beter benut moeten worden. En ik ben niet de enige die dit zegt.

De vice-minister president van de Nederlandse Antillen, mevrouw De Lannooy heeft dit ook gezegd tijdens de herdenking van 50 jaar Statuut in de fortkerk. Minister-president Oduber heeft ter gelegenheid van 50 jaar Statuut zijn teleurstelling uitgesproken over het feit dat er van artikel 38 van het Statuut te weinig gebruik is gemaakt. En als ik hem goed begrepen heb, hecht ook hij veel waarde aan de garantie door het Koninkrijk van de deugdelijkheid van bestuur en van de rechtszekerheid. Volgens hem hebben de wettelijke instrumenten om de waarborgfunctie te verwezenlijken veel te wensen overgelaten.

Slot

Het Koninkrijk, dames en heren, dat zijn wij! Het Koninkrijk, dat zijn de drie landen samen. Het Koninkrijk is dus niet alleen Nederland. De verantwoordelijkheden van het Koninkrijk zijn gezamenlijke verantwoordelijkheden en dus niet alleen van Nederland. Waarborging van deugdelijk bestuur, van de mensenrechten en de rechtszekerheid is een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid in het belang van de burgers van het Koninkrijk. De werkgroep BFV stelt in haar rapport terecht dat het belang van de burger voorop moet staan en dat het de burger uiteindelijk gaat om een duurzame sociaal-economische ontwikkeling, een democratische rechtsstaat, respect voor de mensenrechten en een betrouwbare overheid. Dit zijn belangrijke waarden en normen die door de burgers van het Koninkrijk gedeeld worden. U bent als medewetgever ook mede verantwoordelijk voor de waarborging van deze waarden en normen.

Ik dank u voor uw aandacht.

1. De sociale dienstplicht voor jongeren op de Antillen. Wij steunen het plan van premier Ys. Als dit binnen twee jaar concrete resultaten oplevert, hoeven meer ingrijpende maatregelen niet genomen te worden.
2. Minderjarigen zijn de verantwoordelijkheid van ouders en voogden. Jongeren moeten onder het ouderlijk gezag worden geplaatst, ongeacht of de ouders in Nederland of op de Antillen wonen. Als ouders op de Antillen niet in staat zijn, voor hun teruggestuurde kinderen te zorgen, moeten zij terug kunnen vallen op hulp van de overheid.
3. Strikte toepassing van de voogdijregeling. Bij vertrek uit de Antillen en bij binnenkomst in Nederland moet weer strikt de hand worden gehouden aan de voogdijregeling. Jongeren die op Schiphol arriveren zonder dat zij een vast adres hebben in Nederland, worden opgevangen in een internaat, in afwachting van het weer plaatsnemen onder het ouderlijk gezag. Als zij in Nederland blijven, krijgen zij een verplichte inburgeringscursus en aansluitend een arbeidsmarkttraject.
4. Terugkeerregeling voor bolletjesslikkers. De Nederlandse regering moet ervoor zorgen dat bolletjesslikkers die hun straf hebben uitgezeten meteen een enkeltje naar de Antillen of Aruba krijgen.
5. Actieve steun aan de opvang van drugsverslaafden op de Antillen. Antilliaanse verslaafden die in Nederland in de problemen komen, moeten op de Antillen worden opgevangen en behandeld.
6. Versterken van het koninkrijksgevoel. Meer uitwisseling op het gebied van cultuur en sport moet ertoe leiden dat de lotsverbondenheid tussen Nederland en de Nederlandse Antillen en Aruba op een positieve manier een impuls krijgt.
7. Meer investeren in onderwijs. Duurzame armoede en criminaliteitsbestrijding vragen om substantiële verbetering van het onderwijs. Alleen zo verdwijnt de noodzaak voor veel Antilliaanse jongeren om hun heil te zoeken in Nederland.